

faa hurtigt ind i Tinget, og man kan sige, at det er ikke ganske i sin Orden; det er det heller ikke, men det er jo noget, vi ere vant til, og jeg skal derfor ikke gøre nogen Bemærkning derom, særlig for dette Lovforslags Bedkommende. Jeg mener derfor, at for saa vidt man vil gaa til et Lokalbaneanlæg i denne Egn, kan man ikke forbigaa Varde og gaa til Esbjerg, og mere finder jeg ikke paa dette Stadium Anledning til at sige om Lovforslaget. Naar det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds var inde paa Helsingørsbanen og de 5 Millioner, som vare betingede som Tilskud der, og erklærede, at det maatte blive en dyr Banebygning, tilføiede det ærede Medlem, at man kunde jo lade private bygge den og lade Staten drive den og give de private $3\frac{1}{2}$ pCt., men det er en Ide, som ikke er ganske ny, den har man ogsaa haft andet Steds, men jeg tror ikke, at man vil kunne faa de private til mod en Rente af $3\frac{1}{2}$ pCt. at anlægge en Bane og saa overlade Staten Driften. Jeg tror nok, at man kunde faa private til at anlægge Banen uden noget Tilskud, naar man ogsaa overlod dem Driften og gav dem Udsigt til Avance gennem Driften, men at faa private Folk til at sætte Penge i et Baneanlæg og give dem $3\frac{1}{2}$ pCt. af disse Penge, og saa Staten skal kunne sige: Vi drive denne Bane for Resten; det tror jeg ikke, vil kunne lade sig gøre. Vil man gøre en saadan Afford, maa man give højere Renter for de Penge, man faar, men det, synes jeg, ikke er rigtig passende for Staten, og det behøver den ikke. Jeg tror derfor ikke, at den Ide der, men for øvrigt vil det ærede Medlem se, at der bliver altid den Forskel paa Anlæg af Statsbaner og private Baner, at man der altid tør forudsætte fuld Rente af Pengene, og derfor blandt andet ikke kan betænke sig paa at optage Laan til Udførelsen af saadanne Jærnbaneanlæg, naar der er Udsigt til at kunne optage disse Laan til en billigere Rente end det Udbytte, Jærnbannerne formentlig ville kunne give i Fremtiden. I Anledning af, at det ærede Medlem nævnte Helsingør, vil jeg blot sige, at man jo nok kan faa private til at anlægge Banerne, men ikke naar Staten skal drive dem. (Bluhme: De have tilbudt Anlægget.) Ja, men de have ikke tilbudt at anlægge den saaledes, at Staten uden videre tager og driver Banen. Vil man have det, maa man op med en mere klækkelig Rente end det ærede Medlems $3\frac{1}{2}$ pCt.

Ordføreren for Forslagsstillerne af det første Lovforslag (Bluhme): Det ærede Medlem fra Varde siger, at hans

Linie bliver billigere. Længden af hans Bane er ganske vist kun $5\frac{1}{2}$ eller $5\frac{3}{4}$ Mil, nærved 6. Det er selvfølgelig, at den af mig foreslaaede Bane bliver længere; men der er ogsaa den Forskel, at den af ham foreslaaede Bane er bredsporet, medens min er smalsporet, saa jeg antager, at der ikke bliver saa stor Forskel paa Bekostningen. Vi have ikke set den Linie, som det ærede Medlems Bane vil følge. Den følger først samme Spor som den af mig foreslaaede Bane; men den gaar saa ved Billum, fra Vest, Nord om Varde og saa ind Øst om Varde. Det er en betydelig Omvej at gøre; naar man skal rejse med det ærede Medlems Bane, skal man først et Stykke sammen med den af mig foreslaaede Bane, men paa Højden af Varde ved Billum drejes Øst paa, og man vil faktisk omtrent bruge ligesaa lang Tid som at gaa til Esbjerg, med Omladning og Omstigning, og saa endda derefter med Statsbanen til Esbjerg. Jeg fremhævede netop dette, hvor stor Betydning den direkte Indskrivning af Gods har, thi da han foreslaar sin Bane bredsporet, nytter det ikke, der skal Omladning i Varde, det vil blive en meget betydelig Forøgelse af Bekostningen og Tiden. Jeg har allerede under en tidligere Sag fremhævet, at det, det for Jordbrugerne, Fiskerne, for alle gælder om, er en hurtig direkte Forbindelse med vor vigtigste Havn; men det komme vi ikke til, naar vi først skulle rejse til Varde uden om Byen, omlade og saa gaa til Esbjerg. Det er naturligt, at Varde By gør, hvad den kan; men naar den ærede Minister har sagt, at det er at gaa ind paa Bardes Opland, vil jeg rigtig nok spørge, hvornaar vi Jordbrugere høre op at være livegne af en By; naar som helst vi tale om et Jærnbaneforslag, bliver det strax absolut nødvendigt for den og den By ogsaa at faa en Jærnbane, og saa er det afgjort, at Jordbrugernes fordeles til Byerne; men man spørger ikke om Jordbrugernes Interesser; de høre til Byerne, de ere livegne og stavnshundne, det er der intet Brøvl om, det kan man ikke komme uden om. Naar man blot kan se Taarnene i en By, skal man blive ved den og har ikke Lov at tage videre. Det kommer frem hver Gang, vi have Lovforslag om Koncession af Jærnbaner fremme her i Folketinget. Naar der fremhæves, at det at komme ind paa Bardes Territorium er at bygge en Hovbane, saa vil jeg rigtig nok gøre opmærksom paa, at der er mange Menninger i Oplandet her ude, som aldrig komme til Varde. Der er mange, som nu gaa til Esbjerg ad de daarlige